ÅBNINGSTALEN
KONGRESSEN 1953.

Vel mødt til kongres. Med udgangspunkt fra den såkaldte Gimle- kongres i 1876 er det partiets 26. kongres. 32 år er forløbet, siden den første socialistiske bevægelse i Danmark så lyset i 1871.

Og netop i år er det 75 år siden arbejdsdelingen mellem det faglige og det politiske arbejde fandt sted gennem oprettelsen af den sirlige socialdemokratiske partiorganisation "Socialdemokratisk Forbund" den 12. februar 1878. Vor partiorganisation kan altså i år fejre 75 års j ubilæum.

Men socialismens historie i Danmark går endnu længere tilbase.

Netop i år, for kort tid siden, har vi kunnet læse i vor presse og lytte os til i radioen om den unge læge Fr. Dreier, hvis 100 års dødsdag faldt i år.

Fr. Dreier er kaldt Danmarks første socialist. Han var en enlig svale. Han var langt forud for sin tid, og han nåede - til trods for, at han gik bort i en alder af kun 26 år - at give varigt udtryk for tanker af en forbavsende fremsynet karakter.

Han var bidende og satirisk i sin samfundskritik. Men Dreier ville også bygge op. "Foreningen til billige livsfornødenheder" vi ser det.

Det samme gælder en række artikler fra hans hånd i det tidsskrift han udgav: "Samfundets reform". Her finder man i 1852 praktiske anvisninger, hvorefter man kunne føre en socialdemokratisk politik. Vi har også. anledning til at mindes Dreier, fordi han holdt den første socialistiske valgtale i Danmark. Ved valget i 9. kreds var der i 1852 som modkandidat til den konservative kaptajnløjtnant Tuxen opstillet en arbejder, en tøjmager Klamer. Ved valghandlingen på valgdagen mødte Fr. Dreier op, og han benyttede anledningen til overfor vælgerne at give udtryk for sit syn på det, der i øjeblikket var brug for. Vi ser her i 1852 rejst en række krav, der senere blev de milepæle, som vi andre også stilede imod og lykkeligvis nåede.

Der er kravet om lige og almindelig valgret, kravet om alderdomsforsørgelse, bort fra fattigvæsenet, kravet om lige skoleuddannelse for alle. Et typisk tidens tegn var det, at Dreier også kritiserede Assistenthusets rentesatser. 15 pct. i rente for lån under 50 rigsdaler, 9 pct. i rente for lån under 100 rigsdaler var rentesatser, der favoriserede den mere velstående på den fattige arbejders bekostning.

Det krav om menneskeret og bedre levevilkår, som Fr Dreier rejste, er fulgt videre

op af de slægtled, der kom efter ham, og det er samme syn, der bærer Socialdemokratiets virksomhed også, i vor tid.

Vi vil gennem vort fortsatte virke ære mindet om Danmarks første socialist, og med ham vil vi mindes og ære de kvinder og mænd, der fulgte efter og øvede en gerning i arbejderbevægelsen. Og vi beder om kongressens tilslutning til, at vi i dag på partikongressens vegne lægger blomster på Fr Dreiers grav.

I den 4-års periode, der er gået siden sidste kongres, er mange gode kammerater og medkæmpere - både ældre og yngre - gået bort:

H.P. Hansen, Slagelse, denne ædle, stærke kampånd, der satte så dybe spor i partiets presse og organisationer, i det kommunale arbejde bl.a. som borgmester og Købstadforeningens formand og i det politiske arbejde bl.a. som minister, og som var opfyldt af ildhu lige til det sidste, da han måtte give op midt i forberedelsen af en tale i sin gamle valgkreds.

I.P. Nielsen, Dynt, den oppositionelle sjællandske bager, der blev sønderjydernes selvskrevne førstemand, respekteret og æret af alle sønderjyder.

Hartvig Frisch, denne fremragende videnskabsmand, der i sine unge studenterår tog kontakt med arbejderne på lige fod, og som hele sit liv var en usnobbet og uforfærdet forkæmper for den socialdemokratiske arbejderbevægelse, indtil han altfor tidligt segnede midt i betydningsfulde opgaver.

Chr. Grove, Horsens, pressemanden og landstingsmanden, der gennem et livslangt slid ydede vor bevægelse store tjenester.

Harbo Andersen, Odder, der døde alt for tidligt, men hvis dygtige indsats vi lærte at skatte både i det lokale arbejde og i folketinget.

Larsen-Bjerre, den socialdemokratiske gårdejer, hvis indsats vil blive husket ikke alene på det landbrugsmæssige område, men på alle felter af partiets arbejde.

Jens Sørensen-Sejlflod, den nordjyske landmand, hvis mål man ikke tog fejl af, og som blev mangeårig socialdemokratisk folketingsmand.

Axel Berg, Rønne, den unge, sikre type fra det solide Bornholm - død alt for tidligt.

C.H. Christensen, Skovby på Als, den flittige og ansete organisations- mand, der også fik en alt for kort virketid i folketinget.

Martin Larsen, Munkebo, den lune, men målsikre fynske fisker, der tog tørnen fra sin ungdom og blev en solid og populær repræsentant

i landstinget.

A. Johansen, smedenes stoute og humørfyldte hovedkasserer, ret en smed, hvis sunde sans vort parti nød godt af på mange områder, bl.a. i landstinget.

Julius Schrøder, typografernes formand, kommunalmand, folketingsmand en djærv kammerat.

O.J. Offersen, den midtjyske stoute, dygtige sognerådsformand og landstingsmand.

C.E,Christiansen, Maribo, redaktøren, kommunalpolitikeren, landstingsmand lige oplagt til det tungeste saglige arbejde og til den muntre anekdote.

Ehlert Nielsen, Middelfart, den alsidige agitator og praktiker i presse, kommune og rigsdag.

O. Andersen, København, jernbanemanden, der gennembit samvittighedsfulde slid blev borgmester i København og en overgang også var folketingsmand*

Albert Andersen, Esbjerg, en fremtrædende organisationsmand på sin egn og en årrække medlem af landstinget.

Knud Hansen, Kolding, den stærke kæmpe, pressemanden, folketingsmanden, kommunalpolitikeren, der øvede den personlige bedrift at blive sin bys borgmester og yde en fra alle sider anerkendt virksomhed som borgmester, efter at være fyldt 70 år.

Laurits Knudsen, Ålborg, smeden fra arbejdspladsen, der af kammeraternes tillid blev medlem af det danske overhus.

Chr. Ludvigsen, Jyllinge,, den sjællandske fisker, der var mangeårigt • medlem af partiets hovedbestyrelse og som erobrede Frederikshavn kredsen for vort parti.

V. Christiansen, Ringsted bys solide borgmester og skattet medlem af vor hovedbestyrelse.

Niels Anton Nielsen, Strøby, der med temperament og dygtighed øvede en virksom gerning både i det faglige og politiske arbejde, bl.a. i partiets hovedbestyrelse,

- Disse kammerater vil vi mindes, ligesom vi vil sende en tanke til de mange andre fra vore rækker - kendte som ukendte - der er faldet bort, og som var gode og trofaste medarbejdere i partiets kamp.

Vi takker dem alle for deres ildhu, deres vilje til at øve en gerning og for deres andel i de resultater, vi nåede i fællesskab.

Vi vil ære deres minde.

Fra et politisk synspunkt kunne et heldigere tidspunkt for partikongressens

afholdelse næppe tænkes. Heldigt i den forstand, at vi stå] midt i en periode af store og betydningsfulde politiske begivenheder og står umiddelbart overfor politiske beslutninger af vidtrækkende karakter. Hvor heldigt da for partiets daglige ledelse, og for vore rigsdagsmænd at kunne mødes med vor bevægelses allerøverste instans, partiets kongres for på vanlig demokratisk vis at kunne lægge problemerne frem, drøfte dem og konkludere i vedtagelsen af retningslinier for partiets samfundssyn og politik, således som det udkast viser, der vil være kommet hver enkelt kongresdeltager i hænde.
Problemernes mangfoldighed rejser sig både udenrigspolitisk og indenrigspolitisk
Udenrigspolitisk: Tænk på skiftet i USA fra Truman til Eisenhover.
på skiftet i Moskva fra Stalin til Malenkows tremandsgruppe, tænk på Korea-forhandlingerne, på de sidste års tildragelser i Østeuropa med forrige uges dramatiske kulmination i Berlin, på Churchill's tale og på Bermuda og senere måske og forhåbentlig et firsmagts-møde USA's og Frankrigs tilslutning til først et tremagts-møde med russisk
deltagelse som et første positivt forsøg siden den kolde krigs udbrud
på at finde vej til fredelige løsninger på verdensproblemerne, eller i det mindste en del af dem. Hvor er det altsammen forskelligt fra den mørke og uigennemsigtige situation, vi stod ansigt til ansigt med, da vi holdt vor kongres i Århus i 1949. Er det da blevet bedre ? vil man spørge. Ja, hvem tør svare afgørende ? Vi har lov at håbe, ja, jeg vil sige pligt til at håbe, at situationen er på vej til at blive bedre. Men det skal indrømmes, at ingen kan vide det. Vi har ret til at håbe det bedste og pligt til samtidig at være nøgterne. Vagtsom og agtsom ej timens bud. Midterlinien mellem mistænksomhed og godtroenhed må det være vor opgave at finde.

Men en stor og afgørende ting kan i hvert fald siges og siges med sikkerhed: Den tilstedeværende krigsfare fra 1949-50 udløste ingen verdenskonflikt. Og hvem tør benægte FN's og Atlantpagtens store andel heri ? De, der blot indtog den negative og gamrneldogmatiske holdning til udenrigspolitik, forsvar og internationalt samarbejde kan derimod ingen andel tilskrive sig. De talte meget og appellerede til meget hos mange af os, men de udrettede intet. Også Koreakonfliktens forhåbentlig forestående afslutning må vi notere som et internationalt fredens resultat. De store bekymringer og økonomiske forstyrrelser, også for vort land, denne konflikt rejste, synes bragt til

ende. Vel har man ikke opnået Korea's forening til een nation under demokratisk ledelse, Men agressionsforsøget blev bragt til standsning, og tydeligt blev det vist for hele verden, at hvor demokratierne står sammen i kollektiv fredsvilje, dér betaler agression sig ikke. Og nu skulle et firemagtsmøde være i sigte. Ville vi mon trods alt ikke for fire år siden have betragtet muligheden for en sådan udvikling som optimistisk ? Dette være sagt i erkendelse af, at hvad morgendagen kan bringe, véd vi ikke. Men een

ting er givet: De kommunistiske lederes tro på, at de demokratiske landes front ville bryde sammen overfor det rustningspres, den kommunistiske truselspolitik udsatte dem for, er ikke gået i opfyldelse. Det er blandt de kommunistiske vasalstaters undertrykte folkemillioner, det syder og gærer.

Vender vi os til den indenrigspolitiske situation er også den præget af spænding. Alene i år har vi allerede haft både et valg og en folkeafstemning, og vi stævner nu imod et nyt og politisk helt afgørende

valg.

21. aprilvalget blev en smuk sejr for vort parti, en tilkendegivelse af, hvilken styrke vor bevægelse har i befolkningen. Vel har vi vundet større sejre før, men i betragtning af de hensynsløse, ensrettede angreb mod Socialdemokratiet, der prægede alle andre partier i dette land fra kommunister og retstatsfolk til Venstre og det yderste højre, nåede vi et acceptabelt resultat. Et resultat, der burde have medført et regeringsskifte senest så såre grundlovssagen var fra hånden.

Det står nu som vor fornemste og nærmest foreliggende opgave ved det kommende valg at forstærke resultatet fra april, så den fælles borgerlige bestræbelse for at hindre en socialdemokratisk ledelse af dette lands politik og økonomi kan blive fejet til side med uimodsigelig kratt. Den nye grundlov er en historisk sejr for vore ideer. Var det ikke de tanker en tidligere generation med en Borgbjerg og en Stauning i spidsen brugte et helt liv til at virke for ? De er nu endelig indskrevet i rigets forfatnings Eetkammersystem, valgret til ungdommen, Grønland ikke længere koloni, men en del af riget med fuld landsmandsret til hver grønlænder, og retten til arbejde som et princip, der lige så fuldt fortjener forfatningens beskyttelse som f.eks. retten til privat

ejendom.

Dansk demokrati er nået et stort skridt videre frem. Det er nu det danske folks

opgave at bruge den grundlov, vi efter så mange kampe og stridigheder endelig har fået - og det er vor opgave at medvirke til, at den bliver brugt rigtigt. Vor nye grundlov, vor nye frie forfatning, bør gøres til den portal, hvorigennem en ny tid skal holde sit indtog.

Det politiske demokrati er for os et mål i sig, men det er samtidig et middel, og for vor bevægelse det eneste

til ad overbevisningens vej at bringe vore sociale og økonomiske ideer til sejr. Ved siden af, sammen med og gennemført ved det politiske demokrati, vil vi, at også økonomisk og socialt demokrati skal gennemføres.

Vi tager afstand fra kommunismens metoder og mål, og i vort land har ingen gjort det kraftigere end netop vi. Men ingen skal tro, at denne afvisning af kommunismen betyder det kapitalistiske systems redning. Tværtimod tror vi, at den kapitalistiske samfundsordning overalt står for fald. Med uimodståelig kraft trænger den demokratiske socialismes ideer sig frem. Udviklingen mod den sociale velfærdsstat kan vel for en tid hæmmes eller sinkes, når konservative og reaktionære kræfter midlertidigt får styrke til det. Men standses kan den udvikling aldrig Cg vor opgave, det danske Socialdemokratis opgave, er nu at løse de politiske og organisatoriske opgaver, der ligger nærmest foran os, på er sådan måde, at det folketingsvalg, som nu stunder til, fører udviklingen videre ad fremskridtets vej mod de mål, der er vore og som alle, der er i pagt med fremtid og fremskridt, vil kunne samles om.

Det er vor historiske opgave at samle hele det brede danske folk og alle fremskridtsvenlige, frisindede kræfter om vore faner, vore ideer, vor politik. Sandsynligvis falder valget sidst i september, det betyder, at vi har tre korte måneder at arbejde i. Og vort arbejde behøves. Jeg tror på et godt valg. Men vær sikker på, partifæller, at nye fremgang kommer ikke af sig selv. Vore modstandere ved lige så fuldt som vi, at det valg, vi nu får, bliver det afgørende valg. De er sig fuldt bevidst, hvad septembervalget gælder. Og vær sikker på; Som vi har set det før, vil vi se det igen, revl og krat vil blive søgt mobiliseret mod Socialdemokratiet. Det er den negative parole, hele det knirkende borgerlige samarbejde vil sende ud over landet: Stands socialdemokraterne! Det er deres eneste parole, det er nemlig det eneste, de kan enes om.

Partifæller, skal vi ikke være enige om at give dem et svar. Lad os vise dem, at for os var valget den 21. april kun en generalprøve på det opgør, som forestår! Lad denne kongres blive det værksted, hvor svaret smedes. Et nyt programskrift sender vi ud. En ny appel til hele det brede folk. Saml jer om os. Gå fremad sammen med os. Så vil vi få et politisk sporskifte her i landet. Et nyt styre, en ny politik. Det vort land behøver og trænger til. En politik der bærer fremad. En socialdemokratisk politik.

Når jeg i dag kan byde velkommen til denne kongres med de over 700 deltagere, står vort parti og den samlede socialdemokratiske arbejderbevægelse som landets største folkebevægelse repræsenterende hele det danske folk, fra det fjerne sogn til storbyen. Arbejdere, tjenestemænd, funktionærer, husmænd, fiskere og mange andre er med i vore rækkera 300.000 enkeltvis organiserede medlemmer og over 40 % af stemmerne ved sidste folketingsvalg udtrykker vor styrke som partiorganisation og

i befolkningen.

Som tidligere har vi til denne kongres indbudt broderpartierne fra en række lande, Nogle af dem har ikke kunnet efterkomme indbydelsen. Det gælder Island, Belgien, Frankrig, Italien og Svejts. De har sendt os deres hjerteligste hilsen og bedt os bringe deres hilsen videre til kongressen. Desuden har vi indbudt partiorganisationen på Færøerne. Heller ikke herfra kunne der komme repræsentanter, og man har måttet nøjes med på det varmeste at hilse kongressen.

Også det internationale jødiske arbejderforbund har sendt os en

broderlig hilsen til vor kongres.

Der er i dag mødt repræsentanter fra de socialdemokatiske partier i Finland, Norge, Sverige, England, Holland, Tyskland og Østrig. Disse kammerater er det mig en stor glæde at byde velkommen til vore rådslag

Fra Finland er mødt sekretær Ola Fikstroiri, Vi hilser gennem vor
finske partifælle, det nordiske broder parti, der har givet os et så.
strålende eksempel i deres beundringsværdige og modige kamp for demokrati
og frihed

Vort norske broderparti er repræsenteret ved fhv. statsminister
Einar Gerhardsen og redaktør af det norske Arbeiderbladet Olav Larssen
Norge står os nær, nærmere end nogensinde gennem den fælles skæbne, vi oplevede. Vi glæder os over Det norske Arbeiderpartis stærke position,

og vi håber og tror, at stortingsvalget om nogle måneder vil bekræfte vore norske kammeraters stærke tilslutning i det norske folk
Fra storebroder i Norden, Sverige, er mødt statsminister Tage Enlander, trafikminister Torsten Nilsson, sekretær Inga Thorsson, parti kasserer Ernst Nilsson og partiets internationale sekretær Kai Björk
Engang konkurrerede vort svenske broderparti og vi om, hvem der havde stærkest tilslutning og de bedste resultater. Vi må indrømme, at vi indtil videre er slået. Men vi advarer vore svenske partifæller. Vi vil søge atter at gøre dem rangen stridig
Storbritannien er denne gang repræsenteret ved en kvinde, parlamentsmedlem Margaret Herbison. Vi glæder os over, at Labour Party, det
førende socialdemokratiske parti i efterkrigsårenes verden, har modtage vor indbydelse. Labours resultater på de sociale og økonomiske områder er ensbetydende med, at det forhen så aristokratiske og konservative England har taget et stort skridt frem mod et sandt folkets England.
Ingen af os er i tvivl om, at Labour inden længe pånyvil blive kaldt til at overtage føringen og ansvaret, og vi ønsker lykke til.

Sekretær Evert Vermeer er kommet til stede fra Hollands Partij var de Arbeid. Der er lighedspunkter mellem hollænderne og os, men også store forskelle i vilkårene. Vi erfarede med bekymring om havets angreb på Holland og dets befolkning, men vi har også med den allerstørste beundring været vidne til det hollandske folks kamp mod ulykken, og samtidig har vi med glæde hørt om vort partis fremgang ved valgene. Vi ønsker
fortsat lykke.

Fra det sønderslagne Tyskland er mødt Erich Ollenhauer, SPDs formand, og Max Kukil. Tysklands skæbne er et anliggende, som vi alle på det dybeste er interesseret i* Det er vort håb, at det tyske folk snart
må kunne falde til ro i et samlet Tyskland og skabe sig en normal tilværelse på samme solide demokratiske grundlag som de nordiske folk. I forholdet mellem Danmark og Tyskland må vi, trods de følelser, som krigen og den nazistiske besættelse af Danmark måtte fremkalde, forstå
COo

at et stærkt europæisk samarbejde er en livsnødvendighed for Europas forskellige folk, det tyske folk indbefattet. Europa kan ikke undvære Tyskland i dette samarbejde. Tyskland kan heller ikke bestå som et frit selvstændigt land uden et fredeligt, demokratisk samarbejde med det øvrige Europa.

Vi føler os overbevist om, at det tyske Socialdemokrati vil sætte alle sine kræfter ind på at skabe fredens demokratiske Tyskland. Vi ønsker
vort tyske broderparti styrke og lykke dertil.

Endelig er Østrig repræsenteret ved sekretær Otto Probst. Den østrigske arbejderbevægelses navn har sin egen klang. Vi mindes de store socialistiske teoretikere og praktikere. Det røde Wien med dets

sociale fremstød, arbejderopstanden, da diktaturet lagde sin klamme

hånd over landet og nu efterkrigsårenes brydsomme tid. Vi hylder vore østrigske kammerater for stolte resultater ved den senere tids politiske afgørelser, og af hjertet ønsker vi jer, at I snart må få jert lands fulde frihed og selvstændighed.

Der skal også herfra lyde et hjerteligt velkommen til repræsentanterne for en række danske organisationer og institutioner, med De samvirkende fagforbund i spidsen. Til partiets revisorer og til de socialdemokratiske fagforbundsmænd
der har kunnet modtage vor indbydelse. Desuden til veteranerne Kr. Bording, A. Eriksen, 13. kreds, Carl Kirkegård, 11. kreds, A.C. Mortensen, Viborg og K. K. Steincke, der alle hver på sit sted, har været med i partiets arbejde gennem mange år. Og hjertelig velkommen til alle andre gæster og til den samlede kongres. Socialdemokratiets 26. kongres er åbnet.